

Produktionsskolerne atter i skudlinien

Med regeringens globaliseringsoplæg og kommunalreformen bliver produktionsskolerne sorteper, vurderer foreningens formand. Vi har bedt uddannelsesordførere om kommentarer til den situation

Af journalist Arne Bang Jensby, Horisont.

Fjernelse af skoleydelsen til de unge på produktionsskolerne og forslaget om at kommunalisere produktionsskolerne er en direkte trussel mod skoleformen, fastslår Produktionsskoleforeningens formand Birgitte Josefsen. Og hun undrer sig over, at politikerne ikke påskønner skoleformens resultater og deres samarbejde med erhvervsskolerne.

Netop det samspil har styrket indsatsen for de udsatte unge. En udsultning af produktionsskolerne vil ødelægge dette samarbejde og føre til, at mange års erfaringer med en alternativ pædagogik vil gå tabt, vurderer hun. proSPEKT har efterlyst kommentarer til formandens vurdering fra uddannelsespolitiske ordførere fra politiske partier.

ET VÅGENT ØJE

Formanden for Uddannelsesudvalget Carina Christensen fra Det Konservative Folkeparti erklærer sig meget interesseret i at lytte til produktionsskolernes bekymring over en mulig kommunal finansiering af skolernes virke. – Men jeg ville nu ikke være så nervøs, for skolerne spiller en stor rolle, når vores målsætning om de 95 procent af unge i uddannelse skal føres ud i livet, siger hun.

– Og her gælder det om at forpligte kommunerne på, at de unge kommer videre, så kommunerne erkender, at de er nødt til at benytte sig af produktionsskolerne. Kommunalpolitikere må også se produktionsskolerne som

en god, langsigtet investering.

– Med strukturreformen får kommunerne et større ansvar. De nye kommuner kan ikke blot sende aben videre, hvis opgaven ikke løses, så jeg tror da, at kommunerne vil løfte opgaven. Ellers vil det også blot blive dyrere for dem på langt sigt, vurderer Carina Christensen.

– Men det er da noget, vi i Uddannelsesudvalget vil holde et åbent øje med, for vi kan ikke undvære produktionsskolerne, fastslår hun og tilføjer, at hun forstår bekymringen over, at en kommunal finansiering kan give store geografiske skævheder.

– I Det Konservative Folkeparti har vi heller ikke lagt os fast på den ene eller den anden form for finansiering, siger hun, men tilføjer, at hun nu har tiltro til, at kommunerne løfter opgaven.

- For mig at se er det positivt, at ansvaret placeres lokalt, men jeg kan godt se en risiko for, at erfaringer og kompetencer på produktionsskolerne går tabt, hvis kommunerne ikke er sig ansvaret bevidst, siger hun og forsikrer om, at produktionsskolerne ikke skal gå til i kassetænkning.
- Er der risiko for det, må vi ændre på sagerne. Det skal vi holde øje med.

REN ØKONOMITÆNKNING

– Jeg har en klar fornemmelse af, at der ligger en skjult dagsorden fra regeringens side i forhold til, hvad der skal ske med produktionskolerne, siger Socialdemokraternes uddannelsesordfører på området Carsten Hansen.

– Og den dagsorden går på at skrive produktionsskolerne ud af alt muligt. Om det er en bevidst dagsorden, ved jeg ikke, men det ser ud, som om regnedrengene i Finansministeriet har fået den ide, at produktionsskolerne er for dyre. Og så glemmer man den særlige skoleform og pædagogik, produktionsskolerne står for, siger han og påpeger, at skoleformen fortsat har sin berettigelse.

– Se blot, hvordan de vanskeligt stillede unge kører rundt i en karrusel. Hvor det tidligere gik stærkt med at få andelen af unge, der ikke kom i uddannelse, ned på 20 procent og dernæst lykkedes at få andelen ned på 17 procent, er den andel igen steget til 25 procent. Så det er gået stærkt tilbage med den indsats, vurderer Carsten Hansen og peger på, at daghøjskolerne er forsvundet ud af billedet, at der er stigende brugerbetaling, samt at der faktisk er adgangsbegrænsning via UU-centre til optag på produktionsskoler.

– Alt sammen noget, der ikke hjælper de unge, der har svært ved at få fat. Regeringens strategi er tilsyneladende at arbejde hen mod et enstrengt system, der skal klare al ungdomsuddannelse. Men det vil ikke lykkes, hvorfor Socialdemokraterne da også vil arbejde for at bevare og udbygge produktionsskolerne med deres samarbejde

med erhvervsuddannelserne. For erhvervsuddannelserne hverken kan eller skal klare det hele, lyder hans melding. Og han lover, at Socialdemokraterne i forbindelse med forhandlinger om velfærdsreformer vil søge at sikre produktionsskolernes økonomiske grundlag som den alternative skoleform for de unge, der også mangler sociale kompetencer.

– Og vi har ikke noget ønske om, at produktionsskolerne skal kommunaliseres, eller at skoleydelsen skal erstattes med SU. Vi står her med unge, der har særlige behov og skal have en særlig behandling.

– Men for mig at se ligger der altså ren økonomitænkning bag regeringens oplæg, der på længere sigt vil føre til en fjernelse af skoleformen. Og nok er der ikke grund til at opretholde skoleformen, hvis der ikke er brug for den. Men det er der jo, og vi socialdemokrater vil gerne arbejde for, at skoleformen får bedre forhold f.eks. gennem ophævelse af etårs-regelen.

– Alternativet er, at en del af de unge vil cykle rundt fra nederlag til nederlag på en kontanthjælp i kommunal aktivering, som ikke virker. Det ved vi, siger Carsten Hansen, der ikke ser optimistisk på fremtiden her, men vil søge kontakt med Det Radikale Venstre for at sikre skoleformens beståen.

– Produktionsskolerne er en del af løsningen, ikke problemet her, fastslår Carsten Hansen.

IKKE I MODSTRID MED OPGAVEN

– Som udgangspunkt vil jeg gerne understrege, at der er brug for produktionsskolerne i uddannelsesbilledet. De ligger mit hjerte nær, siger Venstres uddannelsespolitiske ordfører

Tina Nedergaard.
– Skolerne løfter en stor del af den opgave, der bliver udfordringen for fremtidens uddannelsessystem, nemlig at hjælpe alle unge ind i uddannelsessystemet.

– Når det er sagt, er det min opfattelse, at man må vælge en finansieringsform, der ikke er i modstrid med produktionsskolernes opgave, siger hun og påpeger, at tanken om kommunal finansiering er en mulighed.

– Vi må se den opgave i et bredere perspektiv, som går på, at vi har forpligtet kommunerne på beskæftigelsesindsatsen. Og det indgår mere og mere i vores strategi, at opgaverne skal løftes lokalt, siger hun, men tilføjer, at man ikke er færdig med at drøfte sagen i partiet.

– Men vi skal sikre samspillet mellem erhvervsskoler og produktionsskoler. Og forslaget om kommunal finansiering kan ikke stå alene. Det skal følges op med øget kommunalt ansvar for beskæftigelse og uddannelse af de unge, siger hun og mener, at produktionsskolerne måske er bekymrede, fordi man fokuserer alene på finansieringsformen.

– Jeg mener ikke, at vi i Venstre er uenige med produktionsskolerne om opgaven. Det her er mere et spørgsmål om forskelligt fokus, og en ændring af finansieringen forudsætter, at man på anden vis sikrer, at opgaven løses – eventuelt med lokale forskelle, sådan som det også kendes fra Folkeskolen.

– Forskellene findes allerede i dag, og dem må man leve med som et liberalt, decentralistisk parti. Men ingen af de nye, store kommuner vil kunne tåle, at produktionsskolernes vigtige indsats for de unge ikke bliver løftet. Og produktionsskolerne har jo vist sig den opgave voksen, og vi kan eventuelt styrke endnu mere ved intensiv anvendelse af EGU, siger hun.

Endelig tilføjer Tina Nedergaard, at hun faktisk har stor forståelse for argumentet om, at produktionsskolerne må bevare skoleydelsen som et afgørende pædagogisk instrument i en skoleform, der adskiller sig fra resten af uddannelsessystemet.

ALTERNATIV OG DEL AF UNGDOMSUDDANNELSEN

– Det er bestemt ikke vores kop te, hvis produktionsskolerne skal finansieres fuldt ud af kommunerne, og det vil kun trække i den forkerte retning, understreger Det Radikale Venstres uddannelsespolitiske ordfører Margrethe Vestager.

– Der er en sammenhæng mellem de forskellige typer af ungdomsuddannelser, hvor også produktionsskolerne indgår. Og når andre ungdomsuddannelser ligger under staten, giver det ikke mening at lægge produktionsskolerne under kommunerne. Kommunerne finansierer jo heller ikke uddannelsen af tømrere eller gymnasiaster, siger den tidligere undervisningsminister. Og hun tilføjer, at hun ser det som et udslag af rent traditionalistisk

tankegang fra regeringens side, at kommunerne udpeges til at have ansvaret for produktionsskolerne.

– Dermed ses produktionsskolerne mere som en ren aktiveringsindsats end som den del af ungdomsuddannelserne, de udgør. Og bortset fra højskolerne findes der ikke mange andre alternativer end produktionsskolerne for de unge til det ordinære uddannelsessystem.

– Oppositionen er enige i at målet er uddannelse til alle unge, og det mål kan vi kun nå med et rummeligt uddannelsessystem, hvor produktionsskolerne har vist deres berettigelse. Man må forstå, hvorfor nogle unge har brug for produktionsskolerne med deres egen måde at arbejde på pædagogisk, og det indebærer også, at skoleydelsen bevares, argumenterer Margrethe Vestager.

At regeringspartierne og deres støtteparti har tillid til, at kommunerne kan løfte opgaven, er efter Margrethe Vestagers mening nærmest rørende.

– Når regeringspartierne viser tillid, må vi efterhånden konkludere, at det nok drejer sig om, at andre end staten skal betale, siger hun og ser en klar risiko ved en kommunal finansiering af produktionsskolerne.

– Produktionsskolerne er jo ikke blevet gode til det, de gør, på en eftermiddag, og det ville være en stor skam at tabe den ekspertise, når målet er uddannelse til alle. Det gælder om at have et uddannelsessystem, der åbner adgangsveje, og her spiller produktionsskolerne altså en afgørende rolle, for de åbner for et dannelses- og udviklingsperspektiv for de unge, der ikke har mange andre muligheder i et meget bogliggjort system.

INGEN SAMMENHÆNG

– En kommunalisering af produktionsskolernes økonomiske grundlag er ikke en god ide, lyder den klare melding fra Socialistiske Folkepartis uddannelsespolitiske ordfører Anne Baastrup.

– Alle andre ungdomsuddannelser bortset fra dem for handicappede finansie-

res over staten. Og vil regeringen nu også fjerne skoleydelsen og dermed en central del af produktionsskolernes grundlag samtidig med, at man fastholder målet om at få 95 procent af en ungdomsårgang i uddannelse, så hænger det ikke sammen, siger hun.

– Regeringen praktiserer læbebekendelse i forbindelse med målene for uddannelse, men er i virkeligheden lige glade med den gruppe unge, produktionsskolerne henvender sig til. Så antallet af unge uden uddannelse vil blot komme til at stige, mener hun.

– Man går kun efter at sælge billetter, og der er ikke meget salg i de vanskeligt stillede unge og produktionsskolerne. Og forkølede forslag som mesterlæreordningen forslår jo slet ikke, siger hun.

– I SF går vi efter en dobbelt strategi på området: Vi sørger på den ene side for, at de uddannelsesinteresserede politikere kommer til at kende produktionsskolerne. De borgerlige må også lære skolerne at kende; de skal oplyses. Og på den anden side fremlægger vi forslag, der presser, som f.eks. den fleksible ungdomsuddannelse.

– Oplysning og alternativer er vejen, men de borgerlige er vanskelige at flytte med, for det her er en ideologisk sag: Her har vi skoler, hvor unge kan komme med skoleydelse, unge som forældrene burde have taget sig af. Det passer ikke med noget-for-noget-ideologien, så den skoleform er der ikke meget blik for hos regeringspartierne, vurderer hun.

TILTRO TIL KOMMUNERNE

– Som udgangspunkt må vi have tiltro til, at kommunalpolitikere sikrer, at de unge kommer i beskæftigelse eller i uddannelse, siger uddannelsespolitisk ordfører i Dansk Folkeparti Martin Henriksen.

Han ser derfor ikke et problem i at indføre kommunal finansiering af produktionsskolerne.

– I kommunerne må man indse, at indsatsen for de unge er bedre end offentlig forsørgelse, og det tror jeg afgjort, at man forstår. Og så er det jo op til produktionsskolerne selv at gøre opmærksom på deres resultater og deres arbejde ved at opsøge kommunalpolitikere og bevise skolernes relevans, siger Martin Henriksen.

– En lokal finansiering er også logisk, når man tænker på, at produktionsskolerne dyrker et lokalt parløb med kommunerne. Det er lokalt, at samarbejdet skal fungere og derfor også lokalt, at man må finansiere opgaven, siger han.

At en fuld kommunal finansiering kan risikere at føre til store lokale skævheder i indsatsen og endda nedlæggning af fungerende produktionsskoler, kan Martin Henriksen ikke afvise.

– Men viser det sig at blive et stigende problem, så de unge overlades til sig selv, så må vi overveje at gøre det på en anden måde, siger han, men mener, at man først må vise tillid til, at kommunalpolitikere vil leve op til deres ansvar.

Martin Henriksen mener i øvrigt, at produktionsskolerne stadig skal have skoleydelsen til de unge på skolerne som et led i konsekvenspædagogikken.

– Ydelsen bør bevares og ikke afløses af SU, siger han og oplyser, at han gerne vil arbejde for, at UU-vejledere i højere grad end i dag har en baggrund i erhvervsuddannelserne.

